

Shibaens historie

Gjengitt med tillatelse fra Christen Lang

Bygger på en artikkel i "The Shiba Journal", skrevet av Yuko Salvadori. Den er oversatt og lagt til rette av Christen Lang.

Når vi skal fortelle Shibaens historie må vi se den ut fra Japans historie, som er både spennende og interessant. Japan består av en gruppe øyer, som ligger ved Asias østkyst. Landet blir også kalt "Soloppgangens land", symbolisert i flagget ved en rød sol på hvit bunn.

Den største av øyene er Honshu, i tillegg til Kyushu, Shikoku og Hokkaido. Dersom de to siste navnene virker kjent for leserne, er dette fordi to av de nasjonale hunderasene har sine navn etter disse øyene. 75% av de japanske øyene består av fjellformasjoner. Landet ligger i monsunbeltet, og har regn og et *censored*tig klima deler av året.

Japan har - som Norge - 4 årstider. Om vinteren kan det bli meget kaldt, særlig i fjellområdene og i den nordlige delen av landet. Om sommeren kan det bli meget varmt i de subtropiske områdene. Altså større temperatursvingninger enn det vi er vant til i Norge.

Berggrunnen er av vulkansk art, som gjør at landet jevnlige utsatt for jordskjelv. Noe vi husker fra den store katastrofen i 1995.

Japans urinnvånere; Ainoene, var de første som bebodde øyene. Menneskene fra denne perioden er også kalt "Jomon-jin", og har fått navn etter keramikken de laget. Deres kultur er fra ca. 7000-8000 år før vår tidsregning. I følge Dr. H.Saito, som har studert den japanske hundens tidligste historie, er det funnet omkring 300 forskjellige skjeletter av hunder fra denne perioden. Fra Hokkaido i det nordlige Japan til Okinawa i syd. I disse områdene er det også funnet deler av keramikk, steinøkser, skjell og knokler fra forskjellige dyr. Dette forteller forskerne noe om denne kulturen, og hjelper til å tidfeste funnene. De fleste skjelettene av hunder fra disse funnene er av hunder som var fra 36,8 til 49,5 cm høye. Bare to av skjelettene er av store hunder (57 cm). Disse ble funnet nær Tohoku, som ligger i den nordligste delen av Honshu.

Man vet ikke med sikkerhet hvorfra disse første menneskene og deres hunder er kommet, men man antar at flere forskjellige folkeslag har innvandret til de japanske øyene. Noen fra Kina og Korea i sydøst - andre fra den nordligste delen av Asia.

Dr. Saito har funnet forskjeller på kraniene fra de japanske hundene og *Canis Familiaris Palustris*, som er den mest kjente hunden som er funnet i Europa fra yngre steinalder. Dette kan tyde på at hundene til Jomon-jin folket ikke har samme opphav som de europeiske hundene. I perioden rundt år 200 før vår tidsregning begynner, kom det fra vest en ny gruppe mennesker til Japan. Disse var av mongolsk avstamning. De brakte med seg kunnskap om jordbruk, og kunne lage våpen og verktøy av jern og bronse. Denne eperioden blir kalt Yayoi, etter det enkle strek-mønsteret på keramikken som ble laget i dette tidsrommet. De nye innvandrerne bredte seg gradvis utover landet, og drev de opprinnelige innvånerne mot nord. De blandet seg også delvis med urinnvånerne, og da er det også meget sannsynlig at hundene de brakte med seg ble blandet med Jomon-jin folkets hunder. Hundene, som ble resultat av denne blandingen regnes som forfedrene til de middelstore japanske hundene, og til Shibaen. Disse hundene hadde stående ører og krøllet hale. Dette kan vi se på en keramisk figur kalt "Haniwao", som er funnet i en grav fra denne perioden. Vi ser også hunder med stående ører og krøllet hale avbildet på bronserelieffer fra samme tidsrom.

Etterhvert tok lokale leder makt i sine landsdeler og dannet egne provinsstyrer (små stater). I det 4. århundre (etter vår tidsregning) beseiret Yamamoto Shogunatet de lokale lordene, og dannet den første nasjonale regjering. Japans skriftlige historie startet i år 538 da buddhistiske munkere brakte med seg kinesiske skriftegn, som dannet grunnlaget for dagens japanske skriftsystem. Disse munkene, som kom til landet fra Kina via Korea, brakte med seg sin religion, kunst og kultur. Dette hadde stor betydning for det japanske samfunnet. Den første konstitusjonen ble proklamert av prins Shotoku i år 710, og Yamamoto Shogunatet etablerte sitt hoff i byen Nara, som ble landets første hovedstad.

I denne perioden ble også jakt med falke introdusert ved hoffet, og det ble oppnevnt offisielle falconere og hundeholdere. Den keiserlige familie beholdt den politiske makten, men innflytelsen avtok gradvis etter hvert som de militære familiene kjempet for å utvide sine områder. Disse familiene rivaliserte innbyrdes, og fra 1185 var det familien Minamoto som hadde den reelle makten i landet.

Det første møtet mellom europeere og japanere fant sted i 1542, da et portugisisk handelsskip kom til den lille øya Tanegashima på kysten av Kyushu i det sydlige Japan. Portugiserne brakte med seg skytevåpen og kristne misjonærer. Etter dette første møtet ble det etablert handel mellom portugiserne og japanerne. Senere kom også spanjolene med i denne handelen. Den katolske kirke, som hadde lidd store tap i Europa etter reformasjonen, innførte nå sin lære i Japan og den spredte seg fort blant folket. Tre lokale lordene sendte en delegasjon til paven i Roma. Utsendingene, tre unge menn, resiterte fra Japan i 1582. De er de første japanerne som satte fot på europeisk jord og som fikk innblikk i den europeiske kulturen.

I denne perioden sendte japanerne varer til sydøst Asia, og tok imot handelsskip fra Holland og Spania, samt andre europeiske land. I 1587 ble imidlertid den kristne lære forbudt, og senere ble de kristne sterkt forfulgt.

Da Tokugawa Shogunatet i 1603 la under seg de føydale lordene og etablerte sitt styre i byen Edo (senere kalt Tokyo), lukket de landet for all innflytelse fra utlandet. Isolasjonen varte i 260 år, og denne tiden var det fred i landet. Men styret var strengt og meget regulert. Alle havnene ble stengt med unntak av havnen i Nagasaki. Herfra fikk hollandske (protestanter) og kinesiske handelsmenn lov til å handle under streng overvåkning. All handel med de katolske landet ble strengt forbudt. Så streng var loven at selv innfødte japanere, som var reist ut før isolasjonen, ikke fikk lov til å vende tilbake av redsel for at de skulle påvirke innbyggerne med vestlig (katolsk) kultur. Ingen japanere fikk heller lov til å forlate landet.

Siden adelskapet og de militære samuraiene (krigsklanen) ikke hadde noen krig å utkjempes, var det vanlig med turneringer i krigskunst for å holde beredskapen ved like. Jakt ble også en viktig og populær adspredelse for den herskende klasse. Til hjorte- og villsvinjakt ble de nasjonale hundene brukt. Jaktegenskapene ble spesielt lagt vekt på i avlen.

Fra malerier og tegninger før lander ble lukket, ser vi at store mastiff-lignende hunder, små terriere og små kinesiske skjødehunder av typen Chin er blitt innført. Disse hundene, som i første rekke kom til de store havnebyene, ble senere blandet med de nasjonale hundene. Innførte hunder var meget sjelden å se på landsbygden og i fjellområdene. Noen få europeiske hunder ble innført til landet i Sakoku-perioden (isolasjonstiden).

Men hundene utenom de store byene var fortsatt renraset og av den opprinnelige typen. Den hollandske legen Dr. Siebold, som besøkte Japan i begynnelsen av det 19. århundre, har laget noen skisser av hunder. Av disse ser vi hunder av to typer; hunder med hengende ører og jakthunder med stående ører.

I 1854 sendte USA admiral Perry ned en flåte krigsskip for med makt å åpne Japans havner for handel med utlandet. Denne hendelsen førte til samurai-opprøret mot Shogunatet, som tapte makten til den keiserlige familie. Meijin-perioden (tilbakeføringen av makten til tronen), er begynnelsen til det moderne Japans historie. Etter nærmere 300 års isolasjon lå landet industrielt etter vesten, og dette hadde selvfølgelig også betydning for landets økonomi. Alt nytt ble derfor svært høyt verdsatt i forhold til landets egen kultur. Denne sosiale utviklingen fikk også betydning for japanernes syn på sine nasjonale hunderaser. De utenlandske hundene ble fort populær og mange nye raser kom på moten.

Tidlig i det 20. århundre var derfor de nasjonale rene japanske rasene truet med oppblanding og utsettelse. Hele landets kultur ble truet av vestens innflytelse, og dette førte etterhvert til at stadig flere japanere følte behov for å ta vare på sin kulturelle arv. En bølge av nasjonalisme kom som resultat av at landet hurtig hadde tilegnet seg vestens teknologi. Landet blomstret opp industrielt og økonomisk, og japanerne ønsket nå å bevare sine nasjonale skatter. En del av den kulturelle arven var de nasjonale hundene.

Før 1854 var det kun av og til kommet fremmede hunder til landet. Disse var kommet med båter til havnebyene. Men i resten av landet var hundene fortsatt slik de hadde vært i uminnelige tider. Ikke på grunn av bevisst avl, men rett og slett fordi det ikke fantes andre hunder i landet. Bortsett da fra Japanese Chin, hvis forfedre allerede lenge før isolasjonen ble gitt som gave fra den kinesiske keiser (derav navnet) til den japanske keiser. Disse hundene ble imidlertid kun holdt ved hoffet. De opprinnelige hundene ble brukt til jakt, og ble ikke sett på som raser i den forstand vi i vesten gjør. Alle var av samme type med stående ører og krøllet hale. I de forskjellige deler av landet var det likevel en viss variasjon med hensyn til størrelse og farger, og hvilken jakt de ble brukt til.

På den tiden Japan kom ut av den lange isolasjonen fra omverdenen, var USA og Europa inne i den industrielle tidsalder mens Japan ennå levde i middelalderen. Japanerne oppdaget fort at landet lå langt etter i industriell utvikling, og var utålmodig etter å skape et moderne samfunn. Derfor ble alt nytt og vestlig høyt verdsatt, mens det som representerte den gamle kulturen ble sett på som umoderne og av liten verdi.

Fremmede hunder kom nå til Japan sammen med de utenlandske handelsmennene. En rekke raser ble nå introdusert. Disse ble fort populære og oppblandet med de nasjonale hundene, som dermed ble truet med å forsvinne som egen type. De ble jo likevel ikke sett på som særlig verdifulle. I denne tiden ble den opprinnelige gamle japanske hunden kun tatt vare på av jegere i de mest bortgjemte og utilgjengelige deler av landet.

Når det gjelder Akita var denne en populær kamphund, da hundekamper var vanlig. For å øke styrken og størrelsen, samt kamplysten ble Akitaen nå blandet med innførte raser som Mastiff og senere med St. Bernhardshund, Schaefer og andre store hunder. Den opprinnelige hunden fra Akita-provinsen ble således utryddet som egen type gjennom oppblandingen og nye farger, som sort maske og Holsteinfarget (hvit bunnfarge med flekker), oppsto.

I det 20. århundrede var det japanske samfunnet blitt mer organisert. Folk ble opptatt av å bevare egen kultur, og nasjonalismen økte raskt. Som følge av dette ble det satt i gang bevegelser for bevaring av alt som var typisk japansk. Den japanske hunden ble igjen verdsatt, og ble nå ansett som en av nasjonens klenodier. Folk begynte bevisst å ta vare på den og redde restene av det som fortsatt var igjen av de ekte hundene.

Dr. H. Saito var en av mange som viet sitt liv til dette arbeidet. Han reiste over hele Japan i 1920-årene og samlet inn opplysninger om de gjenlevende hundene for å studere dem. Folk var

meget samarbeidsvillige. For første gang ble det brukt egne navn på de forskjellige hundene (rasene) etter Dr. Saitos råd. Opp til denne tid ble disse hundene bare kalt "inu", som betyr hund, eller "ji-inu"=nasjonal hund, "inoshi-inu"=grevling hund, "shinka inu"=hjorte hund. De nye navnene som nå ble tatt i bruk, hadde sin opprinnelse fra de forskjellige områdene i landet hvor hundene kom fra. Hokkaido ken eller Ainu ken ble kalt Hokkaido, etter den nordlige øya ved samme navn. Disse middelstore hundene ble vanligvis brukt som jakthunder på bjørn og hjort av Ainu folket, som bebor denne øya.

Den største hunden, Akita ken, har sitt navn fra området ved samme navn i den nordlige delen av fastlandet. Iwate inu, eller Iwate matagi inu, var en middels stor hund også fra den nordlige del av fastlandet. Matagi=profesjonell jeger. Disse hundene ble vesentlig brukt til bjørnejakt. Akita-ken er ikke en jakthund, men historier om Akita er i ettertid blitt forvekslet med historier om Iwate inu på grunn av at begge disse hundene levde side om side i samme område.

Kishu ken er også en av de middels store hundene. Nå vanligvis hvit, men var tidligere også vanlig i andre farger. Den har sitt navn fra Kishu og Mie-områdene i den sydvestlige delen av fastlandet, hvor den ble brukt til jakt på grevling og hjort.

Shikoku inu er en annen av de middels store hundene fra øya av samme navn. Også denne hunden blir brukt til jakt på grevling.

Kishu og Shikoku er i dag de mest populære av de middels store hundene i Japan.

Kai ken, en annen middels stor hund, kommer fra Yamanashi-området i den sentrale del av fastlandet. Disse hundene ble først og fremst brukt til hjortejakt.

På den aller første Nippon utstillingen i 1930 deltok det 17 Kai. Totalt antall hunder var da 40. På de senere års utstillinger har det ikke vært stilt Kai. Dette skyldes først og fremst variasjon i størrelsen, da noen blir klassifisert som små, mens andre klassifiseres som middelstore.

Karafuto ken hadde sitt navn etter en liten øy, som ble anektert (overtatt) av USA etter krigen. Disse hundene ble brukt som trekkhunder og som jakthunder. Karafuto hunder ble brukt som trekkhunder under en polarekspedisjon ledet av løytnant Shira i 1910-11. 20 hunder var med til sydpolen på denne ekspedisjonen.

Etsu no inu var en middelstor hund brukt til grevlingjakt fra Etsu-distriktet i det nordvestlige delen av fastlandet. Dette distriktet omfatter i dag Toyama - Ishikawa og *censored*ui. Denne hunden døde ut i 1950-årene.

Hunden som i dag er kjent som Tosa inu er *ikke* en av de nasjonale rasene. Den er en blanding av europeiske mastiffer og lokale japanske hunder. Det har imidlertid vært en ekte Tosa inu fra området Tosa på øya Shikoku.

Shiba er unntaket fra regelen om å gi hundene navn fra spesielle distrikter. I uminnelige tider er små hunder blitt kalt shiba inu rundt Nagano i fjellene i den sentrale delen av fastlandet. En mulig forklaring på navnet er den røde pelsfargen, som ligner bladene i krattskogen om høsten (kratt på japansk betyr Shiba). En annen mulig forklaring er at i gamle dager ble alle små ting kalt Shiba. De små hunden kommer seg lett frem mellom busker og kratt under jakten. Dette kan også være en mulig forklaring på navnet. Helt sikkert vet man likevel ikke hvordan Shibaen har fått sitt navn. Shibaen blir brukt til småviltjakt og fugl.

Shiba fra forskjellige deler av landet var kjent under regionale navn. Shinshu Shibaen kom fra Shinshu-distriktet i Nagano regionen i det sentrale fjellområdet på fastlandet. Fra Gifu distriktet, også nær Nagano, kom Mino Shibaen, og fra den nordøstlige delen av fastlandet kom Sanin Shibaen.

Shibaene ble oppblandet med vestlige raser i større grad enn de middelstore hundene fordi de flest shibaene levde nær byene i de mest folkerike delene av landet. De mellomstore hundene levde ofte i mer avsidesliggende deler av landet. Det var derfor vanskelig å få fatt i ekte Shibaer av god kvalitet, da arbeidet med å bevare de japanske hundene startet.

Dr. Saito og hans venner startet i 1928 en (hobby) klubb for å bevare de japanske hundene. Allerede fire år etter ble klubben anerkjent av myndighetene og fikk navnet NIHON KEN HOZONKAI, som betyr "klubben for bevaring av den japanske hunden". Regjeringen forsto også viktigheten av dette arbeidet. Hundene fikk status som nasjonalskatt. Akita var den første i 1931. Tre år senere ble Kai ken og Etsu no inu, samt Kishu utnevnt. Shiba fulgte i 1936 og Shikoku og Hokkaido ken i 1937. Dette skjedde i en tid da landet var inne i en voldsom nasjonal oppblomstring, og som vi vet førte dette landet inn i 2. verdenskrig i 1941.

Tre av grunnleggerne av Nippo interesserte seg spesielt for Shibaen. Disse var Hr. Masuzo Ozaki, som studerte Sanin Shibaen, Hr. Tatsuo Nakajo, som var spesielt opptatt av hundene fra Shinshuområdet og Hr. Gaiyu Ishikawa (kjent som forfatter av en rekke artikler om Shiba), som studerte Mino Shibaen. Sistnevnte fant ut at Mino Shibaen var blandet med Mikawa inu, en hund som lignet meget men som hadde et mer rastløst temperament og store runde øyner. Den manglet også de karakteristiske Urajiro tegningene (cremefarget kinn, strupe og underside), som er typisk for Shibaen.

Nippo organiserte sin første utstilling i Tokyo i 1928. Dette var forløperen til dagens store nasjonale hovedutstillinger. En Hokkaido ved navn Goro Gro vant statsministerens premie til beste hund på denne utstillingen.

Den første standarden ble laget i 1934, og er blitt revidert to ganger siden. Oppblomstringen av stadig flere hundeutstillinger oppmuntret folk til å ta vare på og være stolt av hundene sine. Utstillingene ble avholdt frem til 1942, da det ble avbrudd på grunn av krigen.

Etter dannelsen av Nippo ble Shiba hentet fra fjellområdene for å inngå i det planlagte avlsarbeidet, som nå var i gang. Seriøse oppdrettere hentet hunder fra andre deler av landet for å forbedre kvaliteten på eget oppdrett. Som følge av dette, ble de forskjellige linjene som nevnt overfor, blandet til det vi i dag kaller den moderne Shiba.

Da Japan kom med i den 2. verdenskrig ble matvaresituasjonen meget vanskelig, og det ble derfor nesten umulig å holde hund. De fleste oppdrettere ble tvunget til å gi opp. En lokal embetsmann ga Hr. Ozaki en spesialavtale, som tillot ham å skaffe mat til hundene. Men de fleste oppdrettere var ikke så heldige. Krigen kom på et tidspunkt da arbeidet med bevaring av de japanske hundene nettopp var kommet skikkelig i gang. De vanskelige forholdene ødela meget av det som til da var bygget opp. Selv etter krigen var det i mange år svært vanskelig å drive oppdrett. I tillegg kom problemer med valpesyke og andre sykdommer. Mino Shibaen og Sanin Shibaen var nesten utryddet, mens hundene fra Shinshu provinsen klarte seg bedre. Disse ble brukt i arbeidet med å gjenoppbygge stammen, og er derfor i dag dominerende når vi ser på den innflytelse de forskjellige linjene har hatt på den moderne Shibaen.

Nippos arbeide lå nede til 1948, da klubbens første generalforsamling etter krigen ble avholdt. Også utstillingene startet opp igjen det året. I 1949 ble den første hovedutstillingen etter krigen

avholdt. Dette ble en spesiell utstilling for Shiba-folket, da en Shiba for første gang ble valgt til utstillingens vakreste hund. Navnet var Naka Go.

Den mest populære av variantene på den tiden var Akita. Amerikanske soldater stasjonert i Japan tok med seg disse hundene hjem. Også de mange sivile amerikanerne, som kom til Japan for å være med på å bygge opp landet etter krigen, skaffet seg denne flotte hunden og tok den med seg da de dro hjem. Hos landets ny-rike ble det status å ha en stor mektig Akita, som symbol på rikdom og makt. De mest kjente Akitaer fra denne tiden er Kongo Go, Goromaru Go og senere Tamakumo Go.

På grunn av den økende kritikken mot den typen Akita, som var et resultat av tidligere tiders oppblanding, og pga japanernes ønske om å gjenskape den gamle opprinnelige type Akita, mistet rasen noe av sin popularitet. Shiba derimot økte i popularitet; den var liten og lettere å holde i det tett befolkede landet. I dag er Shiba den mest populære av de japanske hundene.

I våre dager avholder Nippo to store hovedutstillinger pr år, en om våren og en om høsten, samt 40 mindre regionale utstillinger. Utstillingene, arrangert av Nippo, skiller seg fra det vi er vant til i Europa og Amerika. Selve konkurransemomentet er mindre viktig. Det blir mer som en mønstring av hundene. Hundene bedømmes i aldersklasser, som hos oss. Hannhunder og tisper hver for seg. Bedømmelsen starter om morgenen. Før selve bedømmelsen blir hundene målt og tennene blir talt. Dette utføres av dommerassistentene, og det er eneste gangen hundene blir tatt på. Dommerne vurderer så hver hund individuelt, og alt blir skrevet ned på et eget skjema. Under denne delen av bedømmelsen står hunden i ro, det er forbudt med noen form for kunstig handling fra eierens side. Dommeren ber så eieren om å bevege hunden frem og tilbake (ikke i sirkel eller triangel som vi er vant til). Det blir lagt mindre vekt på hundens bevegelser i Japan enn det vi er vant til.

Om ettermiddagen blir hundene innkalt på nytt. Nå plasserer dommerne hundene fra nr 1 til 10. Dette skjer i alle klasser, og det er mange klasser i samme aldersgruppe. Hundene blir så vurdert og gitt følgende klassifisering:

A Yuryo=Fremragende
B Tokuryo=Meget god
C Ryo=God

eller de blir ikke klassifisert.

Resultatene fra de forskjellige utstillingene med dommerens skriftlige vurdering, blir publisert i klubbens magasin, som utgis hver måned.

Det finnes ikke noe championat-system i Nippo. Den største ære en hund kan få er å vinne statsministerens spesielle ærespremie. En Shiba som er japansk champion har oppnådd denne tittelen på utstilling arrangert av den japanske kennelklubben (JKC).

Etter å ha blitt avlet bevisst på i over 70 år, er dagens japanske Shiba av meget jevn kvalitet i sitt hjemland. Som et eksempel kan nevnes at i voksen klasse (hunder over 3 år) deltok det på den regionale utstillingen i Kanto i 1988 29 hunder. Det var svært vanskelig å se noe særlig forskjell på disse hundenes eksteriør. Alle var omtrent like store og hadde et meget enhetlig preg. Derfor blir det da også lagt mye større vekt på hundenes uttrykk. Dommerne prøver å finne frem til den hunden som har den sterkeste utstrålingen, og som viser seg stolt og uredd i ringen.

4. september 1988 feiret Nippo sin 60 års jubileumsutstilling i Tokyo. Klubben hadde da over 20 000 medlemmer (derav 39 fra USA). I 1988 registrerte Nippo ca. 60 000 hunder totalt, av disse var ca. 50 000 Shiba. De middelstore rasene representerte 10 000 (Akita har egne klubber).

Til sammenligning registrerte den japanske kennelklubben det samme året 8868 Shiba. Denne er, som vår kennelklubb, en klubb for alle raser og ble stiftet i 1940. Den har (i 1988) 79 000 medlemmer og registrerte samme år tilsammen 238 000 hunder av 103 forskjellige raser.

Som tidligere nevnt var Shibaen, som de andre variantene av den japanske hunden, blitt blandet med utenlandske hunder i begynnelsen av dette århundrede. Bare et lite antall renrasede hunder fantes. Ytterligere problemer skapte urolighetene under den andre verdenskrigen. Etter krigen herjet valpesyke, og mange hunder døde på grunn av manglende tilgang på vaksine.

I denne delen presenterer vi de hundene, som ble brukt for å bygge opp igjen rasen. Disse hundene ligger bak så godt som alle renrasede Shiba i dag. Betydningen av de hundene vi presenterer må ikke undervurderes. Deres arvestoff, på godt og vondt, er grunnlaget for rasens genetiske arv, og er det vi må forholde oss til når vi skal drive avl av Shiba.

Vi starter med et kull valper født i 1939. En rød hannhund fra dette kullet; AKA GO FUGOKU 402 har hatt en avgjørende betydning for rasen. AKA var den første Shiba i rasens nyere historie, som hadde en betydelig avls- og utstillingskarriere.

Men før vi ser nærmere på "AKA", skal vi ta for oss hva vi vet om hans foreldre. "Aka"s far; "Ishi" var født 2. november 1930 i San-in-provinsen. Han var rød og målte 39,5 cm. Han var etter Hisakara (også kalt Kugen) og Kochi, oppdrettet av Nobuichi Shumayama. Eieren Tsurukichi Nakamura, var en kjent ekspert på hundene fra Shimane linjene. Han skrev jevnlig om dem i japanske hundemagasiner.

På denne meget prestisjefregede utstillingen, som kan sammenlignes med Crufts i England og amerikanernes Westminster utstilling, vant "Aka" en stor pokal. Hr. Ozaki, som var dommer, ga følgende kritikk: "Dette er en hannhund (10 mnd gammel), oppdrettet av et medlem, som har fått det beste fra sine foreldre. Han har faren "Ishi"s gode pelskvalitet og harmoniske helhetsinntrykk. Fra moren "Koro" har han de korrekte skrånede øynene, og han har fått hennes gode bakbenvinkling. En ung hannhund med et klassisk Shiba-uttrykk, meget velutviklet for alderen og som viser god oppførsel i ringen. Han gir et djervt og energisk inntrykk. Har god størrelse og, selv om han skulle vokse noe, vil han sannsynligvis ikke bli for stor. Dette også ut fra foreldrenes størrelse, og fordi han allerede nå er meget velutviklet. Den lille hunden har en fantastisk utstråling. Ved å kombinere ham med en tisper av lignende kvalitet vil dette kunne høyne kvaliteten i rasen. Dette er grunnen til at han idag er en av tre store vinnere ved denne utstillingen. Jeg henstiller til eieren om å ta godt vare på denne hunden, til glede for den fremtidige avlen".

Etter denne utstillingen var det mange som ønsket å benytte "Aka" til sine tisper. Det kom hunder fra hele Japan for å bli parret med ham, og han ble far til omtrent 200 kull med valper. En av tispene som ble parret med "Aka" var "Hana", hvis foreldres navn vi, i likhet med mange av datidens hunder, ikke kjenner navnet på (hun skal ha haltet, hatt patella luxation eller muligens H.D.). En datter av "Aka" og "Hana" fikk navnet "Beniko". Hun var en meget god representant for rasen. Senere har det vist seg at denne tispene ble den mest betydningsfulle av alle "Aka"s avkom. Hun ble parret med halvbror (en sønn av "Aka"); "Akani", og deres sønn den røde hannhunden "Naka Go Akaishiso" er den neste i rekken av betydningsfulle avlshunder i rasens historie. Kennelnavnet Akaishiso har sin opprinnelse fra det berømte fjellet Akaishi, som betyr rød sten og ligger i Shinshu-provinsen.

"Akani" og "Beniko" var også foreldre til "Koten", "Chihaya", "Kocho", "Fuji" og "Hisamatsu". De to sistnevnte var de beste, men det er uten tvil "Naka", som har hatt størst betydning for avlen gjennom sine etterkommere.

Når vi tar for oss historien om "Naka"s liv er det i grunnen et mirakel at han overlevde og fikk reproducere seg. At han det gjorde, er et bevis på at han hadde det for rasen ønskede temperament og mot. Da han var to måneder gammel ble han sendt til Nagano distriktet av sin eier Hr. Tatsuo Nakajyo for å forbedre kvaliteten på hundene i dette distriktet. Da han var fire måneder gammel, ble han solgt til Hr. Okeda fra Kobuse. Like etter fikk han valpesyke, og holdt på å dø. Han ble passet på både dag og natt, og etter tre måneder var det klart at han ville overleve. Da han var 1 år gammel ble han overfalt av en stor blandingshund. Episoden skjedde på "Naka"s område, som han forsvarte med stort mot. Den andre hunden, som var betydelig større og sterkere, ble tilslutt jaget og var da alvorlig medtatt. Det samme var "Naka", som såvidt kom fra slagsmålet med livet i behold. Det tok over en måned før han var frisk igjen etter episoden. Etter dette artet livet hans seg mindre dramatisk. På Nippos 12. hovedutstilling i Ueno-parken i Tokyo den 17. april 1949, ble han stilt ut og vant over 97 konkurrenter. Han ble også tildelt Nippos store vandrepokal, som tilsvarer dagens "statsministerens pokal", som er den største heder en japansk hund kan oppnå. Dette var første gang en Shiba ble utstillingens beste hund, siden den prestisjefulle utstillingen ble etablert. Seieren hadde stor betydning for rasens popularitet i Japan.

"Naka" hadde en stor utstillingskarriere, men det er likevel som avlshund han fikk størst betydning. Han ble far til fem vinnere av "statsministerens pokal" (BIS på Nippos hovedutstilling). "Naka"s mest betydelige etterkommer var sønnen "Naka ishi Go Akaishiso". "Naka" levde til han ble 16 år. Han var gjennom hele livet et eksempel på den psykiske balanse og det mot, som er karakteristisk for den japanske hunden. Det ble sagt om ham at en hund av hans kvalitet bare dukker opp hvert 50. til 100 år. Sønnen "Nakaichi" var resultatet av en mor-sønn parring, da "Nakaichi"s mor var den før omtalte "Beniko" ("Naka"s mor).

Etter krigen ble det innavlet mye for å bevare det beste av de hundene som overlevde. Dette ble gjort som en nødløsning fordi det var så få virkelig gode hunder tilgjengelig. Men følgende av dette er at de helseproblemer vi har i rasen i dag skyldes denne ekstreme innavl, da rasen ble gjenoppbygget. Som eksempel kan vi nevne "Ishi"s steile bakbensvinkler og "Hana"s halthet.

I sin bok Nihon Ken Hyakka, sier forfatteren Hajime Watanabe at problemene med manglende tenner kommer fra den innavl som ble foretatt før og etter andre verdenskrig. Dagens japanske oppdrettere arbeider målbevisst for å takle disse problemene fra perioden i rasens historie, da det viktigste var å bevare den renrasede, klassiske Shiba fra utryddelse.

På alle Nippos utstillinger blir hundenes tenner talt. Hunder som har tannmangel, vil aldri nå til topps. Sunnhet blir også kontrollert ved de tester hundene må gjennomgå. Rasen er i Japan i dag stort sett meget sunn. Men vi må ikke glemme arbeidet for å bevare rasens sunnhet også i fremtiden. Dette krever at oppdretterne er nøye med utvalg av avlsdyr.

"Nakaichi", som var rød, hadde en unik øreansats. Sett forfra pekte senterlinjen i øret rett opp, og sett fra siden hadde ørene den karakteristiske noe fremoverlutende stillingen. De hadde også tykt ørelær, og ga hodet et prima helhetsinntrykk. Skallen var bred og øynene ble beskrevet som følger: våkne og med et brilliant uttrykk. Snuten var godt utviklet med kraftige kjever. Han var harmonisk bygget, selv om halen var noe for stramt krøllet. Høyden var 38 cm. Han hadde en naturlig verdighet og skjønnhet, og utstrålte intelligens og mot.

"Nakaichi"s kullsøster, "Nakakoro" har også hatt stor betydning som avlshund. Hun var mer livlig og skarpere enn broren. Hun var en meget typeriktig tisper, og fullt på høyde med de mestvinnende tispene på den tiden. Vi finner hennes navn i en rekke anetavler. På grunn av skade i en fot "Nakaichi" fikk under et slagsmål med broren "Naka Aka", ble

utstillingskarrieren hans ikke så stor som den kunne ha blitt. Han fikk likevel en førsteplass på en utstilling i Yamanashi, av den kjente raseeksperten Hr. Watanabe.

Innavlen på "Nakaichi" nådde sitt maximum på 1950-tallet. Et eksempel på denne ekstreme avlen er "Koronaka". Denne hunden var black & tan, og ble selv en betydelig avlshund. Hans anetavle viser at han kan føres tilbake til "Nakaichi" og "Naka" en rekke ganger. Ettersom det ble mer tilgjengelig med flere hunder av toppkvalitet, ble innavlen stadig mindre benyttet. I dag er det sjelden å finne samme hunds navn i anetavler, som får fem generasjoner tilbake. Dette fordi det i dagens Japan er så mange typelike hunder at man oppnår en jevn kvalitet på avkommet uten å måtte benytte seg av innavl.

"Ishi", "Koro", "Aka", "Naka" og "Nakaichi" så vel som "Beniko" er like viktige i Shibaens historie, som det "Kongo Go" og "Kinsho Go" er det for utviklingen av de amerikanske Akitaene. De hundene vi har i dag kan altså føres tilbake til gangske få hunder. Dette var renrasede hunder, som overlevde de vanskelige 30- og 40-årene. "Aka" og hans etterkommere, har hatt en avgjørende betydning for rasen.

Nå skal vi presentere fem betydningsfulle avlshunder, alle etterkommere av "Nakaichi". Dette er hunder som er kjent for å ha produsert en rekke toppvinnende avkom på Nippos utstillinger, og som alle har hatt stor betydning for rasens utvikling.

Perioden vi tar for oss nå dekker 60- og 70-tallet. En periode hvor rasen ble stabilisert og forbedret, noe som resulterte i den jevne og meget typelike hund vi finner på Nippos utstillinger i dag.

Shiba er Japans mest populære hund. Det er selvfølgelig både kvalitets- og type forskjell på rasen sett under ett. De hundene vi tar for oss i denne artikkelen er hundene som vises frem på Nippos utstillinger.

F.eks har "Tenko", den første hunden vi skal presentere i denne artikkelen, en sønnesønn med samme navn, og "Koro-O"- en meget viktig avlshund, har flere etterkommere oppkalt etter seg.

Når vi ser på navnet på en japansk hund, vil navnet som kommer etter "Go" som oftest være kennelnavnet. F.eks "Tenko Go Jonenso":

Tenko = Hundens navn

Go = av/fra

Jonsen = kennelnavnet

So, Sow eller Kensha betyr alle kennel. Oversatt vil dette altså bli "Tenko fra Jonen Kennel".

I andre tilfeller vil distriktet der hunden kommer fra også være med i hundens navn. Som f.eks Shinshu (et distrikt i Japan)

Eksempel:

I anetavlene vi gjengir er det bare brukt egennavn, ikke kennelnavn o.a.

1. TENKO-GO JONENSO

Senko	Naka	Akani
-------	------	-------

	Nachi Hime	Beniko Naka Chiri
Tama Hime	Koro-O Ichishinme	Korokoma Mari Ichitaro Ishi Hime

"Tenko" er linjeavlet på Naka-go, han var far til to vinnere av statministerens premie; (Best in Show på Nippos utstilling), "Yu Hime" og "Tenryo". Han ligger bak totalt elleve av de mestvinnende hundene i denne perioden.

Hans egen utstillingskarriere var ikke så stor som endel av etterkommerne. Dette fordi han manglet noen premolarer. Likevel vant han premier på regionale utstillinger hele seks ganger, og ble tre ganger plassert på Hovedutstillingen.

Hans pels er blitt beskrevet som "rød som solen", og var meget lik den originale farge hos den klassiske Shiba.

"Tenko"s oppdretter Kenpei Ishikawa hadde drevet oppdrett siden før krigen. Han var en av de mest innflytelsesrike personene når det gjaldt å etablere Nagano-distriktet, som et viktig senter for Shiba-avl før krigen.

"Tenko"s oldemor "Mari", førte blod fra "Korodama", en meget kjent black & tan hund fra Shikoku.

2. MATSUMARU GO SHINSHU NAKAJIMASO

Ben Yuki	Beni-Ryu Sachi Hime	Benimaru (Nakaichi son) Beniyo (Nakaichi daughter) Nakayu Koma Midori
Aka Fusame	Dai Miyakko Hime	Ichi Ichi Hime Korosaku Tsuru Midori

En stor prosent av topp vinnerne på 60-70-tallet hadde "Matsumaru" som farfar. Både "Matsumaru" og hans datter har vunnet statsministerens premie(BIS):

15. november 1970 vant hans datter "Maruhime" denne premien, og 1 1/2 år etter vant han selv. "Matsumaru" var rød, han døde i 1979 og var far til mange kull.

"Matsumaru" var også fra Nagano distriktet. På 50- og 60-tallet ble det sendt ut en rekke topphunder fra dette distriktet. Noe som førte til at Nagano mistet noe av sin ledende posisjon som hovedsete for landets beste hunder. "Matsumaru" og "Maruhime"s topp-plasseringer satte Nagano på kartet igjen.

3. MEIHO-GO SHIMAMURA

Koronaka	Koro Kurohana	Koroichi Naka Kitome Benimaru Nakaichi Hachi
Ee En Me	Nakaichibumi Haru Hime	Nakaichi Fumi Hime Pochi *censored*i Hime

"Meiho" var rød, og vi finner ham i en rekke toppvinnende hunders anetavler. En av hans sønner vant statsministerens premie. "Meiho" er innavlet på "Naka" og "Nakaichi", og en en yngre bror av den berømte "Fuji Nishiki".

"Meiho"s mor; "Ee En Me", hadde bare to kull før hun ble overkjørt av en bil da "Meiho" var 4 mnd gammel. "Meiho"s kull ble det satt store forventninger til pga den eldre brorens suksess. I begge disse kullene, som besto av 8 valper; 4 i hvert kull, var det bare "Fuji Nishiki" og "Meiho" som hadde perfekt bitt.

Mange var interessert i å kjøpe "Meiho", som allerede tidlig viste sin kvalitet. Men oppdretteren, Hr. Shimamura av slo å selge ham.

"Meiho" var kjent for sitt perfekte bitt og fulltallige tannsett. En stor autoritet, Hr. Genzo Satoda, sier om ham: "Denne hunden manifesterer den førsteklasses kvalitet som Koronaka-linjen er kjent for. Hans øyne er eksepsjonelt gode. At hans bror "Fuji Nishiki" også er en vinner, bekrefter at denne linjen er like god som "Koro O" og "Fumi O-go"s linjer. En sterk utstråling, perfekt snuteparti og gode vinkler. Korrekt (Urajiro)(Cremehvit) farge på halens underside, og en korrekt oppførsel i ringen, er til heder for rasen".

4. KURATA NO ISHI GO

Ichiroku	Nakaichi Ichimaru	Naka Beniko Nakaichi Kobi
Koro Hime	Nakaichibun	Nakaichi

	Fumi Ichime	Fumi Hime Koro O Fumi Kocho
--	-------------	-----------------------------------

"Kurata"s oppdretter, Hr. Fujio Kurata, mente at "Nakaichi" var den beste Shiba i rasens historie. Han innavlet sterkt for å frembringe "Kurata", som var en rød hannhund. "Kurata" vant en god del på regionale utstillinger, og han vant også landbruksministerens premie på Hovedutstillingen. Han ble parret med mange tisper av toppkvalitet, og har mange topp vinnende etterkommere. Han var selv etterkommer av den berømte "Koro O".

5. HIDEYOSHI-GO SHINSHU KIRINSO

Beniko	Beni Ryu Sachi Hime	Benimaru Beniyo Nakayu Koma Midos
Ume Hime	Ichi Roku Koro Hime	Naka Midori Suzu Roku Koro O Fuji Wakame

"Hideyoshi" var rød og født i 1960. Han var den første Shiba i Kyushu, som vant statsministerens premie. Han er oppkalt etter en kjent historisk person, som vant over alle de forskjellige krigerklanene i det 16. århundrede. "Hideyoshi" kom egentlig fra Nagano, som så mange andre topphunder den gangen. Han var eiet av Hr. Shigeta Morinaga, som fortalte at da "Hideyoshi" etter den lange reisen kom frem, var han i full vigør og hilste på sin nye eier meget kjærlig. Hans røde farge var ulik det som var sett i Kyushu tidligere. På Nippos hovedutstilling sier den kjente dommer Watanabe om ham:

"Denne hunden har en naturlig verdiget, trolig pga sin lange karriere i utstillingsringen. Meget bred skalle og gode kinn. Godt snuteparti, og et vidunderlig hode. Meget godt uttrykk, naturlig med vel balanserte proposjoner. Prima pels-struktur og ideel farge. Han er i topp kondisjon på denne utstillingen, og dette er et resultat av eierens gode og kjærlige trening".

Som vi tidligere har sett, ble det brukt en betydelig grad av innavl i denne perioden. Grunnen til dette var at det var så få Shiba av god kvalitet som overlevde krigen. Det var bare "Nakaichi"s linje som viste seg å bringe videre sine gode egenskaper til etterkommerne på en sikker måte. På grunn av denne innavl har vi derfor dessverre i dag en del problemer i rasen som er festet. Det største problemet er manglende tenner og bittfeil, patella luxasjon og HD. Vi har ikke de eksakte tall for disse problemene, men det er alarmerende. Shiba-oppdrettere i Japan i dag har gitt opp linje- og innavl, og mener at outcross er det beste for sunnheten i rasen. Nå når det er

så mange hunder av høy kvalitet å velge mellom, er det meget sjelden å se et navn gå igjen i stamtavlen flere ganger.

Tann- og bittproblemene i Japan i dag er blitt betydelig mindre takket være strengt utvalg av avlsdyr. Hundene må også vise sin sunnhet og styrke ved å følge et spesielt program, og blir mosjonert intenst hver dag før en utstilling. En hund som ikke er i topp kondisjon m.h t muskler etc. har ingen sjanse til å vinne.

Tidligere har vi tatt for oss Japans historie. Hvordan folk og deres hunder innvandret øyriket. Vi har også sett hvordan forfedrene til våre dagers Shiba så ut. I denne avsluttede delen, vil vi ta for oss rasens utbredelse *utenfor* Japan.

Det har - spesielt i de siste 10 årene - skjedd en stadig mer ensretting av typen på Nippos utstillinger. Dette skyldes et bevisst arbeide fra de japanske oppdretterne.

Det som i første rekke er hovedforskjellen mellom Japan og resten av verden, er at de fleste japanske hundene har en gjennomgående dyp rød farge (hos røde hunder), samt full

Matsumaru	Go	Shinshu	Nakajimaso
(Hundens navn	fra	distriktet	kenneln

□